

рівень контролю, дозволяючи відстежувати доставку товарів у реальному часі. Це забезпечує прозорість і можливість швидко реагувати на затримки чи інші проблеми [3].

Отже, узагальнюючи вище сказане, можна зробити висновок, що логістичні інструменти є незамінним елементом в управлінні торговими підприємствами. Вони дозволяють оптимізувати процеси постачання, транспортування та управління запасами, знижуючи витрати та підвищуючи ефективність діяльності. Завдяки інтеграції з сучасними технологіями, такими як мобільні додатки та онлайн-платформи, підприємства можуть забезпечити високий рівень обслуговування клієнтів та оперативно реагувати на зміни на ринку. Таким чином, застосування логістичних інструментів забезпечує стабільний розвиток і конкурентоспроможність бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Дубовик С. Г., Сигида Н. О., Спасивий Ю. Ю. (2018). Управління ланцюгами поставок підприємств, їх сутність і структура. *Економіка та суспільство*. 18. С. 402-410.

2. Іванов С. В., Ляшенко В. І., Осадча Н. В. (2022). Стратегічні напрями формування експортної стратегії України в умовах відновлення економіки. *Економічний вісник Донбасу*. № 1 (67). С. 16-27.

3. Яценко О., Гріазіна А, Шевчук, О. (2019). Електронна комерція як елемент глобальної торговельної системи. *Світове господарство і міжнародні економічні відносини*, 8 (218), 4-15.

УДК 656.8:339.3

Кобцев С.В.,
здобувач вищої освіти,
науковий керівник: **Боднар О.В.,**
доктор економічних наук, старший науковий співробітник,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»

ВПЛИВ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «НОВА ПОШТА» НА РОЗВИТОК РИНКУ ПОШТОВИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ УКРАЇНИ

Логістика в умовах сучасної глобалізації є одним з визначальних факторів у формуванні конкурентоспроможності суб'єктів ринку. Проте, для України якість та швидкість доставки вантажів є питанням виживання в умовах війни. Умови розвитку транспортної логістики в нашій країні, на нашу думку, слід розглянути на прикладі ТОВ «Нова пошта», яке є лідером у наданні послуг по

доставці вантажів. Метою дослідження є визначення основних факторів успіху компанії та впливу її діяльності на розвиток ринку поштових перевезень.

Встановлено, що протягом 2001 – 2009 рр. відбулося стрімке зростання активності ТОВ «Нова пошта» на зазначеному ринку. Протягом семи років з початку свого заснування (2001 рік) компанія змогла досягнути рівня беззбитковості. З 2009 року обсяг перевезень склав 1,6 млн посилок, що забезпечило одну із провідних позицій на ринку експрес-доставки в Україні [1].

Згідно дослідження проведеного Гурочкіною В.В. та Йосифчук Я.М., частка ТОВ «Нова пошта» на ринку поштових послуг протягом 2012-2021 рр зросла до 65%. При цьому слід зазначити, що темп зростання за десятирічний період склав 54 в.п. (рис. 1).

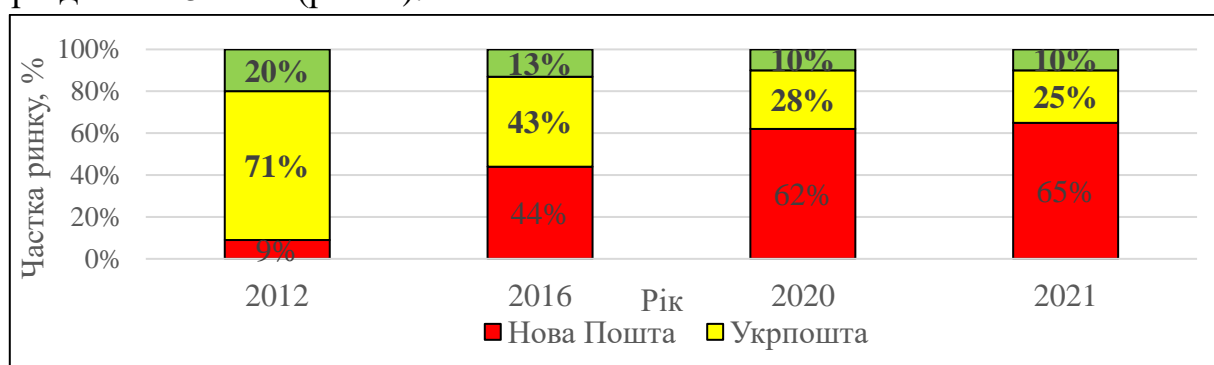

Рис 1. – Структура ринку поштових перевезень України в розрізі основних гравців.

Джерело: складено автором за даними [2, с. 3]

Встановлено, що другим за розміром учасником ринку поштових послуг в Україні є АТ «Укрпошта». Проте, на відміну від ТОВ «Нова Пошта», частка підприємства протягом аналізованого періоду знизилася та у 2021 р. становила лише 25%. За результатами дослідження, у 2023 році загальний об'єм внутрішніх поштових відправлень в Україні становив 525,9 млн одиниць [5, с. 35]. Основну частину цього об'єму забезпечило ТОВ «Нова Пошта» — близько 78% від загальної кількості відправлень. Частка АТ «Укрпошта» склала приблизно 10%. Обсяги відправлень ТОВ «Нова Пошта» перевищили обсяги АТ «Укрпошта» у 8,24 рази.

Нами було проведено порівняльний аналіз об'ємів відправлень на внутрішньому ринку протягом 2022-2023 (табл. 1).

Поряд із цим виявлено, що у 2023 році порівняно із попереднім роком приріст кількості відправлень для АТ «Укрпошта» був дещо вищий порівняно із ТОВ «Нова пошта» та становив 34%.

Таблиця 1.

Об'єми поштових відправлень на внутрішньому ринку України в розрізі найбільших учасників

Назва	Об'єми внутрішніх відправлень		
	2022 рік (млн. посилок)	2023 рік (млн. посилок)	Приріст, %
АТ «Укрпошта»	37	50	34%
ТОВ «Нова Пошта»	317	412	30%

Джерело: складено автором за даними [3, с. 4; 4, с. 5]

Нами було здійснено аналіз тарифів на поштові перевезення аналізованого підприємства порівняно із конкурентами станом на жовтень 2024 року (табл. 2):

Таблиця 2.

Тарифікація поштових перевезень Україною ТОВ "Нова Пошта" та АТ "Укрпошта".

Вид посилок (обмеження за вагою)	Тарифи на перевезення вантажу, грн			Відхилення у вартості "Нової Пошти" від "Укрпошти", (%)	Відхилення у вартості "Нової Пошти" від "Укрпошти Експрес", (%)
	Укрпошта	Укрпошта Експрес	Нова Пошта		
до 2 кг	45	60	80	44	25
до 10 кг	75	100	110	32	9
до 30 кг	130	150	160	19	13

Джерело: складено автором за даними [6]

Порівняльний аналіз показує, що вартість перевезень ТОВ «Нова Пошта» стабільно вища, ніж у АТ «Укрпошта». Найбільше відхилення у вартості спостерігається для посилок до 2 кг, де вартість доставки досліджуваним підприємством перевищує стандартний тариф «Укрпошти» на 44%, а покращений «Укрпошта Експрес» на 25%, що вказує на найбільшу цінову нерівність серед усіх наведених тарифів. Наважаючи на загалом вищу вартість перевезень від ТОВ «Нова Пошта» для кожного виду посилок, високий попит на послуги ТОВ «Нова Пошта» свідчить про те, що на уподобання споживачів має вплив не лише цінова складова.

На нашу думку, основним і визначальним фактором стрімкого зростання досліджуваного підприємства стала її швидка та надійна доставка. Це зумовило певні перетворення на ринку поштових перевезень та вищу якість логістичних послуг. За даними перевізника у 2022 році, середній час доставки для ТОВ «Нова Пошта» зі способом (типом) послуги «Відділення – Відділення» складала від 1 до 2 днів [7]. Для порівняння, середній час стандартної доставки АТ «Укрпошта»

становить не менше 3 днів. У період воєнного стану мають місце деякі збільшення термінів доставки, що може бути зумовлене ходом бойових дій, проте вони мають фрагментарний характер.

ТОВ «Нова Пошта» сформувала власну логістичну мережу з метою уникнення залежності від тогочасних шляхів перевезень (державна пошта). Керівництво компанії відмовилося від централізованої моделі, яку на той час використовувало АТ «Укрпошта», у якій більша частка відправлень проходила через сортувальні центри в Києві.

ТОВ «Нова Пошта» розбудовувала більш розгалужену та самостійну модель. Станом на кінець 2023 року, логістична мережа компанії налічує 11460 відділень – це на 24% більше, ніж кількість відділень у 2022 році, 15590 поштоматів – на 13% більше аналогічного показника за попередній рік, 44 сортувальних термінали, 90 депо та понад 6000 автотранспортних засобів [8, с. 18-19]. Вони вирізняються з-поміж інших подібних установ своєю пропускною здатністю, так КІТ здатен опрацювати до 50 тисяч посилок на годину, ХІТ – до 14 тисяч, ЛІТ – до 15 тисяч [9]. Для порівняння, станом на початок 2024 року АТ «Укрпошта» завершила автоматизацію сортувальних ліній власного логістичного терміналу «Київ - Правий», збільшивши цим самим його пропускну здатність до 18 тисяч посилок на годину, що в 2,8 рази менше за аналогічний термінал від ТОВ «Нова Пошта» [10]. В цілому, це дозволило ТОВ «Нова Пошта» не лише зміцнити власні логістичні спроможності, а й суттєво трансформувати логістичний ринок України. Компанія встановила нові ринкові стандарти у швидкості, надійності та зручності доставки.

Наступним фактором утримання високого попиту на послуги ТОВ «Нова Пошта» є наявність власних мобільних застосунків (додатків). Слід зазначити, що застосування цього діджитал інструменту зумовило новий етап розвитку ринку послуг із поштових перевезень. Це значно спростило відстежування та поштові операції для споживачів, та стала першопричиною появи поштоматів, які на даний момент вже переважають кількість відділень за рахунок економії та відносної зручності. Проте, якість застосунку для поштового оператора коректно буде оцінювати через екосистему в якому він функціонує загалом. «Нова Пошта» та «Нова Пошта old» є варіаціями одного і того ж застосунку, з єдиною відмінністю в функціональності.

Сучасніший застосунок «Нова Пошта» пропонує більшу персоналізацію, охоплюючи вже не лише процес відправки та отримання, а й низку інших послуг, на кшталт фінансових переказів (використовуючи власний фінансовий сервіс NovaPay), персоналізовані тарифи для малого і середнього бізнесу та нову систему нарахування бонусів, які потім пропонують конвертувати в знижку на

доставку чи при купівлі в інтернет-магазинах партнерів. Відтак, підприємство в значній мірі сприяє розвитку цифровізації на ринку поштових перевезень, стимулюючи конкурентів до впровадження, подібних рішень та загального покращення власних цифрових сервісів.

На даний момент ринок поштових перевезень України демонструє активне зростання, незважаючи на виклики, спричинені війною. В цьому суттєву роль відіграє ТОВ «Нова Пошта» завдяки впровадженню власних інноваційних сервісів, розширенню спектру послуг доступних користувачам, та безперервному розширенню мережі покриття. Зараз можна чітко простежити процес еволюції компанії з поштового оператора, у багатофункціональну логістично-фінансову екосистему, що забезпечує їй лідерство на внутрішньому ринку.

Список використаних джерел:

1. *Нова Пошта. Історія компанії: веб-сайт. URL: https://novaposhta.ua/istoriya_kompanii*
2. *Гурочкіна, В., & Йосифчук, Я. (2023). Драйвери успіху ТОВ “Нова пошта” на ринку поштових послуг України. Підприємництво та інновації, (26), 38-46. URL: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/26.6>*
3. *Укрпошта. ЗВІТ виконавчого органу АТ «УКРПОШТА» про результати роботи фінансово-господарської діяльності Товариства за 2023 рік. URL: <https://surl.li/kjajyk>*
4. *Нова Пошта. Звіт про управління ТОВ «Нова Пошта» за 2023 рік. URL: <https://surl.li/qwzddb>*
5. *Звіт про діяльність НКЕК за 2023 рік. URL: <https://surl.li/lfmvtb>*
6. *Ринок поштових послуг в Україні. Що буде з тарифами. РБК Україна: веб-сайт. URL: <https://surl.li/gxjzjh>*
7. *Нова Пошта. Швидкість доставки травень 2022 року. URL: <https://surli.cc/upletb>*
8. *Нова Пошта. Звіт зі сталого розвитку 2023 рік. URL: <https://online.fliphtml5.com/vxfnj/eubk/#p=1>*
9. *Інноваційні термінали. Нова пошта: веб-сайт. URL: https://novaposhta.ua/lvivskiy_innovatsiyuniy_terminal*
10. *Укрпошта стає швидшою: 100% посилок оброблятиметься на автоматизованих лініях. Укрпошта: веб-сайт. URL: <https://surli.cc/ekixiz>*